

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Mérlegelés.

A sajtó — különösen a semleges világszerte összegezi és mérlegeli a nagy háború eddig való eredményeit.

Alkalmat ad erre először az időpont, mely immár háromnegyed esztendővel méri a háború időbeli kiterjedését, másodsor pedig az a reánk nézve hatalmas, nagy eredmény, melyet csapataink, derék szövetségeseink déli seregével együtt a kárpáti orosz támadás sikeres visszaverésével kivívtak.

Északi ellenségünk megállítására, óriási vesztesége, seregrészeink előrenyomulása a végső diadal reményével biztat bennünket. Még a semlegesek antánt-barát csoportja is elismeri az orosz offenzíva összeomlását s azt hangoztatja, hogy a háború legsúlyosabb fázisán átesett. Ebből ők a békének mi pedig a diadalnak közeledésére következtetünk.

S valóban, ha a szövetségesek újabb taktikája is esztörtököt mondana a Dardanellák ismételt támadásánál; ha a török sereg egyptomi akciója a bejelentett arányban tud támadó energiát kifejteni; ha az indiai lázongás Angolországot közvetlen s nagyarányú védekezésre kényszeríti; ha a napkeleti ország lealázó tervei Kína ellen

egész a fegyveres megvalósítás határáig érnek s ezzel Anglia s Amerika kalmárérdekeit fojtogatni kezdi: az európai háború olyan fordulat elé juthat, melyet a központi szövetségesek nagy szerencsével érdekeik javára s a tartós béke megalapozására használhatnak föl.

Az eredmények összegezésére s mérlegelésére tehát a mai helyzet örvendetes alkalmul szolgál. S ha vizsgálódunk, nemcsak a harcúterren, hanem itthon, a fegyvernélkül harcolók tömegében is megtaláljuk a jó végre biztató jeleket. A nemzet áldozatkészsége nem csapant. A jótékonyág szép, szelid anygalla még mindig elégtül arccal jár soraink között. Vak katonák, katonaozvegyek s árvák, sebésültek, békák javára összegyűlt százczek ragyognak az irgalmas s ugyanakkor a hazáért is lobogó szeretet fényességétől. Magyar asszonyok s leányok még mindig lelkes, mosolygó arccal vigasztalják a hazát szenvedőket s a nagy társadalom ma is sokféle taftékonyssággal gyűjti a szükség dolgokat a háború jó sikerének érdekében. Az ország legtermékenyebb részeiből küldik a jelentéseket, hogy a föld nem marad bevetetlenül, a vetések pompásan gyarapodnak, a megmaradt igás- és kézierők kormányzóira összefognak s ássák, szántják, vetik a magyar élet gabonáját, hogy vele

együtt kikeljen, bokrosodjék s dús kalászbaboruljon a magyar nemzet jövődjé szép életének gabonája is...

Vagyis: a háborus jelen vigasztaló képet tár felénk. Összefog minden szükséges tényező, hogy a nagy mérkőzés újra kezdődő s talán döntő műveleteiben is az anyagi és erkölcsi erők összhangja bizonyíthatasson a közös, egyetértő akarat s a mindvégig komoly; csüggedetlen kitartás szándéka mellett. Társadalmi közéletünk össze van forrva a hadsereg működésével, mintha csak azt akarná megmutatni, hogy nem valami külön álló katonai szervezet, hanem maga a magyar közvélemény, az egész nemzet közérzése, a hazaszeretben s hazaféltesben egységes nemzet-társadalom viseli a háború s hordozza megadással s „mindvégig kitartással” az áldozatok édes terhét.

Mintha csak erre a háborus jelenre vonatkoztatná egyik kiváló politikusunk a jóslását, hogy „a háboruban a nemzetek erkölcsi ereje, kitartása, elszántsága fog dönteni”. Aminthogy a mi mai egységünk, a háború céljai felé törszünk, terhek viselésére lelkes vállalkozásunk nem is egyéb, mint ennek az erkölcsi erőnek, kitartásnak, elszántságnak revelációja...

Ez az összegezés és mérlegelés azonban még nem teljes. A háborus élet összhangjából,

Petőfi ébredése.

Segesvári sikon álomból ébredek...
Dübbögő harci zaj, harsogó éljenek,
Kürtök rivalgása, honvéd rohanása,
Vert orosz hadaknak riadva futása
Ébreszt fel álomból zengő harci szóval,
Kellemetes csókkal.

Édes magyar népem hadak utján látom.
„Rajta magyar, rajta!” — viharzik a gáton.
Csaladal, imádság, magyar nőta járja,
Orosz ellen sorját hősi kardunk vágja.
— Özvegyek s árváknak könnyező imája
Száll a magasságba.

Ez az én világom: Szent világszabadság!...
Földre tiport szarnok, felemelt igazság!...
Ma pirosító élet, holnap fehér álom!...
Ezért reszket lelkem, ez az én világom,
Ezt imádni öröm, ezért halni élet,
Rózsaszínű élet!...

„Talpra magyar, hi a haza!” — szóltam egykor
S szemem előtt feltűnt egy gyönyörűbb, szebb kor,
Rózsás hajnalpírja dereng már az égen,
Ezt vártam a multban, erre vgytam régen,
Ez a vágy ihlette a szívemet dalra:
„Talpra magyar! Talpra!”

Dicsőség mámore ül a lelkem mélyén,
Diadalvágy ébred a szívem érzésén,
Hangos öröm táncol halovány arcamon,
Egbe száll, esedez buzdó imádságom:
— Magyarok Istene, hallgasd meg imádat!
Áldd meg szép hazámat!

MÖZNER FERENC.

Keresztény hazaszeretetet.

II.

A kereszténység nemcsak megerősíti, kifejleszti a természetből fakadó hazaszeretetet, hanem azt megnemesíti és felsőbb légkörbe emeli. Hűség a haza, az állam iránt, melynek polgárai vagyunk, érdekei és törvényei iránt, hűség Isten iránt. „A lelkiismeret végett fizessétek meg az adókat; mivel ők Istennek szolgái, kik erre vannak rendelve. Adjátok meg tehát mindenkinek, amivel tartoztok; akinek adóval adót; akinek vámmal, vámot; akinek félelemmel, félelmet; akinek tisztelettel, tiszteletet” (Róm. 16, 6. k.) „Engedelmeskedjete... nemcsak látszatra szolgálván, mint akik az emberek kedvét keresik, hanem mint Krisztus szolgái, szívből teljesítvén Isten akaratát. (Éz. 6, 6.)

A polgári kötelességek teljesítését az igazságosság erénye követeli. Aquinói szent Tamás szerint a szolgának mindig úgy kell magát tekinteni, mint a társadalmi szervezet tagjának, kinek kötelessége a közjót előmozdítani, hogy ne csak becsületes ember, hanem derék szolgálja is legyen. A közjót pedig azzal mozdítja elő, ha az arra irányuló törvényeket hiven megtartja. Minden jó cselekedetével a hazának szolgál.

A jó keresztény tehát jó polgár is. Hisz minden testület, úgy a haza is annál jobb és erőteljesebb, minél erkölcsösebbek egyes tagjai. A beteg tag veszélyezteteti és gyöngíti az egész szervezetet. Minél több az erkölcsileg züllött egyén, annál több kórhagy halmozódik föl a társadalom szervezetében, bomlasztja annak erőit és annál inkább kihívja Isten boszuló büntetését. Mig minél jobban virágzik a társadalomban az erényes élet, annál

inkább megerősödnek a nemzetfontartó erők és lehet remélni Isten áldását, mely nélkül hiábavaló a népek iparkodása is. Az igazi keresztény Istenért teljesíti hazafiai kötelességét, nem riad vissza a legnagyobb áldozatoktól sem. A megpróbáltatás kemény ideje az erény és hazaszeretet hősvé nevelii, ki egyedül Istentől várja jutalmát.

Az igazságosság, Isten parancsa engedelmeséget szül, de még nem azt a lelkesedést, melyet a hazaszeretet fogalmától nem lehet elválasztani. Örömteljes odaadás a közös ügy szolgálatában, ez jellemzi a hazaszeretetet.

Korábbi századokban állam, haza, társadalom egyet, jelentettek. Most az állam szónál inkább csak a törvényhozó és végrehajtó hatalomra gondolunk. A haza alatt azonban egészen másra gondolunk, mikor imádkozva énekeljük: „Házának rendületlenül, légy hive óh magyar!”

Tamás a hazaszeretetet a szülők iránti szeretettel hasonlítja össze. A gyermek szülőinek köszöni létét és nevelését, a polgár hazájának békéjét és kulturáját. „Azért Isten mellett a legközlönösebben a szülők és haza iránt van az ember kötelessége. Amint tehát a vallás körébe tartozik Isten hirdetni, úgy a pietáshoz, hogy az ember szülei és hazája iránt tisztelettel viseltessek.” Gyöngédebben nem lehet a hazaszeretetet fölfogni!

Ez a fölfogás teljesen igaz. Minden országnak, népnek megvan a maga sajátos kulturája, melyet az ősoktól örökölt és tovább fejlesztve átad az utódoknak. Ez a polgárok közös öröksége. Mindenki életgyökereit ebbe a termékeny anyaföldbe ereszti, ebből táplálkozik és így lesz saját népének igazi gyermeke, ki magán viseli nemzetének sajátos vonásait: így lesz az „emberből” igazi „magyar” (német stb.); a nemzeti kultúra ujjászüli; a haza — patria — új létet ad neki és

a mostani napok kilátásos eredményeiből még hiányzik valami. Valami, ami emelné, szépené a külső formákat, erősítené a kilátásokat s mélyítené a lelkek benső összeforrását. S ez a parlament magatartása.

Az újra megnyitott országgyűlés munkája nagy részben összekapcsolódik most a hadviseléssel. Néhány törvényjavaslat nagy hordozó ereje a szövetséges ellenfelek figyelmét is ide irányítja. Látszólagos megvilanásai a kilenc hónapon keresztül elcsitított politikai feszültségnek már cikkének a magyar égbolton s talán-talán azt a reményt villogtatják kifelé, — amely az antantokat már előzőleg is elbiztította tette, — hogy t. i. a magyarság között a háboru szétrobbantó ellentéteket támaszt.

Kívánatos, hogy ez a reményük ne teljesüljön. Kívánatos, hogy az országgyűlés munkája belső békét ne bontson. Ugy értjük ezt, hogy a kormány a háboru szükséges tényezőit gyarapító törvényes alkotások közé ne keverjen most pártérdeket szolgáló s szenvedélyes vitát provokáló javaslatokat. S viszont az ellenzék a hazavédelem nagy érdekeit szolgáló tervezéseket a haza igazi érdekeinek nézőpontjáról vizsgálja. Mert ma mindenünk, életünk, vagyunk a nemzet sorsában határozó háboru szolgálatában áll. Ha ezt megnyertük, a magunk ejtette magán- és közjogi sérelmek — ha történnék ilyenek — könnyen reperálhatók lesznek, ha pedig az egyetértés, az erős összefogás hiányában a háborut elvesztjük, akkor mindenünket — visszahozhatatlanul — sirathatjuk. Munkálkodjék tehát a parlament a hazavédelem, a komoly igazságkeresés s a méltóságteljes kritika jegyében s akkor eddig való egységünket, összetett lelkes erőnket megőrizzük a végső leszámolásra s az így megnyilatkozó erkölcsi erő, kitartás és elszántság csakugyan a mi számunkra szerzi meg a várva-várt döntő győzelmet. —a.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

neveli és azért a szülők iránti érzelmeiket kiterjesztjük részünkre és hazánkra is.

A hazafias érzésnek azonban nem szabad soványmussá lenni, mely az idegen népeket megveti és gyűlöli. Amint a különböző emberek egymást kiegészítik és támogatják, úgy a különböző nemzeti sajátságoknak megvan a maguk jogosultsága. Mindegyik nép a maga sajátságait fejlessze ki, az idegent becsülje, de tül ne becsülje, se szolgálailag ne utánozza. Így gazdagítja az emberiség szellemi kincsét és működik közre annak tökéletesítésén.

Isten tett bennünket egy nép fiaivá, ő adta örökségül hazánk és nemzetünk javait és átválóságait és oltotta szívünkbe a hazaszeretetet szent tüzet; azért szeretjük és amint bennünket gazdagított, úgy a mi kötelességünk, hogy javait megvédjük és a nemzeti kincs neveléséhez erőnkhez képest hozzájáruljunk.

Igazság, hála, színtén azok a szent kötelek, melyek a hazához fűznek. Ezekhez járul a keresztény szeretet. Szent Ágoston szavai: „Mindenkit egyformán kell szeretni; de mivel nem tudunk mindenkinek használni, azért különösen azon kell segíteni, kik mint honfi- vagy kortársak vagy bármiféle szempontból szorosabban viszonyban vannak velünk.” Ez a szeretet rendje.

E gondolatot Tamás bővebben fejti ki. Az általános barátságos kívüli németek iránt különös barátsággal viseltetünk, kik hozzánk közelebb állanak. Azért honfitársainkat bensőségesebben és másképp szeretjük, mint az idegeneket; érettük többet kell tenni és áldozni. A haza megmentésére szükség esetén mindent föl kell áldozni, mert a haza jövedelme nagyobb dolog, mint az egyes polgár; az egész értékebb a résznél. A természet maga tanít, hogy a résznek veszélynek is ki kell magát tenni, hogy az egész veszítést megakadályozza.

HIVATALOS RÉSZ.

Cimzetes kanonok. Ófelsége a király, — bibornok püspök urunk felterjesztésére — Rácz Ferenc dabronyi esperes-plébános f. év. április hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával a veszprémi székeskáptalán tiszteletbeli kanonokjává kinevezte.

Ideiglenes administrator. Az akai plébánia-javadalom ideiglenes vezetésével Egressich Vincetaszári káplán bízott meg.

Dispositio. Bogrnár János a nemesvámosi plébánia ideiglenes vezetésétől fölmentetvén, előbbi állomás helyére Halimbára káplánnak visszaküldetett.

Tanítói kinevezés. Sárdi Károly Háromfűra osztálytanítónak kinevezetett.

Franciaország népessége. A francia munkaügyi minisztérium legutóbb jelentést tett közbe melyben szomorú adatokat közöl az ország elnéptelenedéséről. Franciaországban volt 11,394.971 házasság és e nagy számból 1,805.744 családnak egyetlen gyermeke sem volt; 2,966.117 családnak csak egy gyermeke volt; 2,661.978 családnak volt 2 gyermeke és 1,643.414 családnak volt 3 gyermeke. A négy gyermekkel bíró családok száma volt 987.392, míg az 5 gyermekkel bíró családok száma 566.768; hat gyermekkel volt 327.241 családnak, 7 gyermekkel 182.998 családnak, 8 gyermekkel 94.719 családnak, 9 gyermekkel 44.728 családnak, és 10 gyermekkel 20.639 családnak. Innen már a családok száma nagyon csökken, úgy, hogy a 11 gyermekkel bíró családok száma már csak 8.305, míg a 12 gyermekkel bíróké 3508-ra csökken. A 13 gyermekkel megáldott családok száma már a kétezeret sem éri el, csak 1437, míg a 14 gyermekes családok száma 554-re rug. A következő sorok természetesen még jobban ritkulnak: a 15 gyermekkel bíró családok száma 229, és csak 17 családnak van 16 gyermeke és 89 családnak 19. A statisztika végül felelmit az aglegények számát is, melyet 1,350.000-ben állapít meg, míg a 20 éven felüli férjhez nem ment hajadonok számát (micsoda udvariasak a franciák még a statisztikában is!) 1,400.000-re teszik. Ebből természetesen legfeltűnőbb az, hogy a házasságoknak majdnem felében, körülbelül 5 millió családnak csak egy gyermek van vagy egyáltalán nincs gyermek. Mit hoz tehát a háboru Franciaországra? Egy borzasztó elnéptelenedést, mert hiszen milliókra megy majd azoknak a családoknak a száma, amelyeknek teljesen magva szakad. Így bünteti az önkéntes gyermekpusztítás büne önmagát.

lyozza. Kezünket önkénytelenül fölemeljük, hogy a fejre irányított halálós csapást elhárítsuk. Így kell magát a hozzát a polgárnak is kitenni a veszélynek. A katona érte elhagyja családját, nem mintha kevésbé szeretné, hanem mivel a haza javáért minden áldozatot meg kell hozni.

A kereszténység így összhangzásba hozza az ellenség szeretetét is a hazaszeretettel. Gyűlöljük az ellenségben azt a törekvést, hogy hazánknak ártani akar és minden a háboruban megengedett eszközzel igyekszünk ezt megakadályozni. Mikor már nem tud ártani, nem tagadjuk meg tőle a keresztény szeretetet, mert hisz egy Atyának gyermekei vagyunk; nem gyűlölünk, gyalázunk valakit csupán azért, mert ellenséges ország fia. A hazát azonban jobban szeretjük; érte áldozunk és imádkozunk; becsülete, a mi becsületünk; dicsősége, a mi dicsőségünk; amint gyalázatát is mint sajátunkat érezzük.

A keresztény megbecsül más népeket is. Tudja, hogy az egyik győzelme a másik veresége és hogy Isten vezeteti a népek sorsát. Nem bizakodik el a dicsőségben, nem csügged el a balsorsban, részvétet érez a legyőzöttel, segít rajtuk, az Ur szavai szerint: „Mindazt tehát, amit akartok, hogy az emberek nektek cselekedjenek, ti is cselekedjétek nekik. Mert ez a törvény és próféta.” (Mát. 5, 12.)

De bárhogy becsüljük is földi hazánkat, tudjuk, hogy mint minden földi dolog, mulandó. Azért a földi hazaszeretetének át kell mennie az örökkévaló haza szeretetébe, mely az egész üdvözült emberiséget az Isten gyermekeinek nagy országában egyesíti. Idegenek és jövevények vagyunk a földön és egy jobb hazát keresünk. „A mi hazánk ugyanis mennyekben van.” (Fil. 3, 20.)

Dr. Pályi József.

Hasznos tudnivalók.

A magyar kir. kormány az élelmezés tekintetében a közönségnek hasznos útmutatással szolgál. Hogy olvasóink is tudjanak e dolgokról, javukra és a köz hasznára fordíthatassak ezuttal közönség tesszük. Olvasóink figyelmét annál is inkább felhívjuk nemcsak előadásra, hanem annak szigoru betartására is, mert itt nemcsak az egyének boldogulásáról, hanem az ország életbevágó érdekéről van szó. Mert a kormányknak ebben az útmutatásában erkölcsi parancs foglalatik arra nézve, hogy az itthon levők is úgy tegyék meg kötelességüket, mint ahogy katonáink a harctéren pillanat-pillantára kötelességüket teljesítik a mi megmentésünkre.

Az élelmiszereknek és különösen a kenyérművelemeknek csekély készletére való tekintettel, a kormány már több rendeletében iparkodott gondoskodni a közlelmezésnek az előállható nagyobb készlet hiány esetére való biztosításáról. Azonban a kormány bármily, ily irányu intézkedésétől igazi eredmény csak úgy várható, ha a nagy fogyasztó közönségnek, a vidéki lakosságnak köztudatába átmege annak a felismerése, hogy úgy az egyesek jól felfogott érdeke, mint az egész nemzet életérdeke, parancsolólag követeli az élelmiszerekkel való takarékoskodást, azok okjain pocsekölésétől való tartózkodást és az élelmiszerkészlet pótlásáról való sűrűs gondoskodást.

A közvélemény felvilágosítására, főleg a vidéki lakosság kioktatására van tehát első sorban szükség, abban az irányban, hogy tudatára ébredjen a nép, milyen veszedelmes következményekkel járna, ha háztartását ki-ki nem redukálja, hanem előrelátás nélkül, könnyelműen éli fel meglevő élelmiszer-készletét.

A polgárságnak erre a felvilágosítására első sorban a vidéki lakosság lelki életének vezetői: a lelkészek és a tanítók hivatnak.

Ő hozzájuk fordulok avval a kéréssel, vegyék ki részüket a haza és embertársaik iránti kötelesség teljesítésének nemes munkájából oly módon is, hogy községük lakosságát úgy a közlelmezésben, mint az egyesek háztartásában előállható bajok felől jóakarutalag felvilágosítsa, — mindezen bajok megelőzése érdekében az alábbiakban előadandók szerint a szükséges tanácsokkal ellássák.

Mindenekelőtt arról kell meggyőzni a népet, hogy az élelmiszerekkel takarékosan bánni egyaránt köz- és magánérdek.

Kenyérgabona.

Legfőbb kenyérművevényünk, a búzából, évtizedek óta nem volt oly rossz termésünk, mint az elmúlt esztendőben, midőn a mozgósított hadsereg nagy szükséglete a rendesnél is magasabbra emelte a fogyasztást. Szokatlanul gyenge volt rozttermésünk is s a két kenyérgabona 15—20 millió métermázssal adott kevesebbet, mint rendesen szokott. Ehhez hozzájárult az egész galiciai termésnek az ellenség által történt elpusztítása is. Mászor az itthoni gyöngye termés hiányát külföldi gabona behozatalával pótoltuk. A háboru ezt lehetetlenné tette, s ha csak azt nem akarjuk, hogy a csekély készletek mihamar kimerüljenek s az új aratást megelőző hónapokban inség álljon be, mindenkinek kötelessége, hogy a lehető legtakaróssabban bányják a kenyérgabonával. Kötelességük ez még azoknak is, akik a saját személyi szükségletükre bőven ellátták magukat; mert ha maguk duslakodnak, honfitársaik szájából huzzák ki a falatot, kik drága pénzen se juthatnak kenyérhez. A kormány több rendeletben intézkedett, hogy a két kenyérgabonát, a búzát és rozst, pótszerekekkel: árpával, tengerivel és burgonyával egészítsük ki. Ezeket a rendeleteket erkölcsi kötelessége mindenkinek pontosan megtartani, sőt még azon túlmenőleg is takarékoskodni.

Burgonya.

Különösen a burgonyával lehet sok kenyéret megtakarítani, meg a buza- és rozslisztebe való keverésen kívül is. A burgonya lisztes növény, jó, egészséges kenyérpótló. Egypár süit, vagy főt burgonya egy karéj kenyéret pótol, s burgonyából a mult esztendőben jó termésünk volt. A burgonyát azonban most kell fogyasztani s most kell vele minél több szemes gabonát megtakarítani, mert tavasz végén és nyár elején elveszi jóságát. Részben ezen is lehet segíteni, ha korra tavaszról kezdve a burgonyát többször átválogatják s a csirakát, melyek a keményítő tartalmát felbontják, gondosan letöröljük.

— **A gazdák segítése.** A gazdasági munkálatok kellő időben való elvégzésének egyik legnagyobb akadályai az, hogy a katonaság a csapatok szükségletére nagyszámu lovat vitt el a háborúba. Ezenkívül a szállításhoz is nagymennyiségű polgári fogatot rekviráltak. A hadvezetőség elhatározta, hogy a betegen, vagy sebesülten visszaérkező lovak számára kórházakat rendez be, ahonnan a gyógyult, de nem harcra képes lovakat mérsékelt áron adja el a gazdáknak. A havezetőség Magyarországon negyvenkét ilyen lókorházat rendezett be és minden kórházban átlag ötszáz lovat ápolnak. A lókorházakból Magyarországon eddig 3186 lovat adtak ki gazdáknak. A lovakat átlag száz koronaért engedik át.

— **A burgonya ára.** A hivatalos lap szerdai száma miniszteri rendeletet közölt, melynek értelmében a birtokosok kötelesek meglévő burgonyakészleteiket bejelenteni, feltárni és az Országos Gazdasági Bizottság részére átengedni. A miniszteri rendelet a burgonya maximális árát méter-mázsánként 11 koronában állapítja meg. Ez az ár magában foglalja a rakodó-állomáshoz való költséget is. A maximális ár nem terjed ki a burgonyának az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése körén kívül eső forgalomban történő eladásokra.

— **Tilos a magas fuvardíj.** A belügyminiszter 12.770.1915. sz. alatt igen üdvös rendeletet bocsátott ki. A lakásbérnyedek alkalmával nygians sok család-költözködik a városokban. A fuvarnak tehát nagy keletje van ilyenkor. A miniszteri rendelet — igen helyesen — azt akarja megakadályozni, hogy a fuvardíjak aránytalanul magasak ne lehessenek. A rendelet így hangzik: „Arról értesültem, hogy a fuvarozási eszközöknek és a munkásoknak hadiszolgáltatásokra nagyobb mértékben történt bevonása következtében előálló helyzetet egyesek arra akarják kihasználni, hogy a lakásbérnyedek alkalmával szükségessé váló költözködések költségeinek túlzott megszabása által a költözködőket kizsákmányolják. Ily visszaélések elhárítása végett a következőket rendelem: 1. §. Lakásbérnyedek alkalmával a költözködőket költségeit (fuvardíjak, munkabérek) nem szabad aránytalanul magas összegben megállapítani. 2. §. Az 1. §-ban foglalt tilalom megszegését — ha az súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágással nyilvánítom, amelynek büntetése tizenöt napig terjedhető elzárás és kétszáz koronaig terjedhető pénzbüntetés. 3. §. A 2. §-ban meghatározott kihágás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. 4. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.”

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik boldogult férjem halála és temetése alkalmával részvétüket kifejezni szivesek voltak, ez uton mondok hálás köszönetet.

Özv. Langer Alajosné.

A vármegyei gazdasági bizottságból.

A veszprémvármegyei gazdasági bizottság f. hó 15-én tartotta utolsó ülését. Foglalkozott az eddig tett intézkedések foganatosításával, valamint a mezőgazdaságot érintő jövőendő kérdésekkel. Mint figyelemre méltó megállapítást kell kiemelniünk, hogy a bizottság a csoportként kiküldött katonai munkások foglalkoztatását tartja helyén valónak. A bizottság megállapodásait összefoglalva itt adjuk:

Szükségességnek tartja a vármegyei gazdasági intéző bizottság, hogy a mezőgazdasági munkások végzésére kérendő katonai munkaerő számát a járási mezőgazdasági bizottságok a helyi gazdasági bizottságok meghallgatásával a vármegye alispánjához legkésőbb folyó évi június hó 1-ig bejelentésük, hogy ezen bejelentések alapján a vármegye alispánja a katonai munkaerő kieszközlése tárgyában a szükséges lépéseket még oly időben megtehesse, hogy a kért katonai munkaerő folyó évi június hó 25-től kezdve a szükséghez képest a járási mezőgazdasági bizottságoknak már ren-

delkezésére álljanak. A járási mezőgazdasági bizottságok a katonai munkaerő kirendeitése tárgyában beadandó jelentéseikben a kérendő katonai munkaerő számán kívül bejelenteni tartoznak azt is, hogy a kért katonai munkaerő mikorra lesz kirendelendő, továbbá, hogy a kért katonai légenység mely vasfűti állomásokra és mily számban lesz kiküldendő.

Az egyes járásokra kért katonai munkaerőnek az egyes községek között való szétosztásának jogát a vármegyei gazdasági intéző bizottság a községi gazdasági bizottságok meghallgatása mellett a járási mezőgazdasági bizottságokra az egyes községek részére kiadott katonai munkaerőnek a községi birtokosok között való elosztásának és miként való foglalkoztatásának jogát pedig az egyes községi gazdasági bizottságok jogkörébe tartja célszerűnek áttalálni.

A vármegyei gazdasági intéző bizottság a gazdasági munkálatok végzésére kérendő katonai munkaerő megállapítására nézve s a nyert katonai munkaerő miként való beosztására és felhasználására nézve ezen intézkedés elrendelését és követését azért tartja szükségesnek, mert a tavaszi mezőgazdasági munkálatok végzésére 14 napi időtartamra történő egyenlőtlen katonai szabadságoltatásokkal a kívánt cél a szerzett tapasztalatok szerint egyáltalában nem lett elérve, mert egyrészt mezőgazdasági munkálatok végzése címén nagy számban nyertek szabadságot mezőgazdasággal egyáltalában nem foglalkozó katonák, másrészt pedig a szabadságot nyert s mezőgazdasággal foglalkozó katonák közül sokan, különösen a fiatalabbak szabadságoltatásuk ideje alatt mezőgazdasági munkák végzése helyett inkább a szórakozásnak éltek, továbbá, mert a csoportonként nyrendő katonai munkaerő a mezőgazdasági munkálatoknál csak akkor lesz célravezető és legmegfelelőbb kihasználható, ha ezen katonai munkaerő fölött való diszpozíció joga a helyi viszonyokat és ebből kifolyólag a helyi szükségleteket leginkább ismerő községi gazdasági bizottságokra lesz átruházva.

A katonai munkaerő kirendelése mindenkor legalább 4 hétre lesz kikerendő.

Természetesen a vármegyei gazdasági intéző bizottság a katonai munkaerő kirendelésére vonatkozó ezen óhajtásai által a katonai egyenlőtlen szabadságoltatást semmi tekintetben sem kívánja korlátoztatni.

A vármegyei gazdasági intéző bizottság még azon óhajtásának is kifejezést ad, hogy a gazdasági munkálatok végzésére lehetőleg a végzendő munka helyéről való katonák rendeltessenek ki.

A vármegyei központi intéző bizottság ezenkívül a mezőgazdasági munkálatok, különösen pedig az aratási és cséplési munkálatok zavartalan végzése érdekében még feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a vármegye alispánja a m. kir. földmivelségi miniszterhez sürgősen intézzen felterjesztést s ezen felterjesztésében kérje, hogy az 1896, 1895, 1891, továbbá az 1877, 1876, 1875, 1874. és 1873. években született és alkalmasnak találta, de még tényleges katonai szolgálatra be nem hívott népfelkelők közül a kiscsárdák, cseledek, gazdasági és leszerződött aratómunkások, az aratási és cséplési munkálatok befejezése előtt katonai szolgálatra egyáltalában be ne hívassanak, amennyiben pedig ez bármely okból lehetséges nem lenne, úgy a tulajdonképpen aratási és cséplési munkálatok végzésére 1915. évi július 1-től számított legalább 4 heti időtartamra mind szabad-ságolva legyenek.

Kivánatosnak tartja a vármegyei gazdasági intéző bizottság, hogy a járások főszolgabírái, mint a járási mezőgazdasági bizottságok elnökei intézzenek felhívást a járások területén levő azon nagybirtokosokhoz és nagybérlőkhöz, kik gazdaságaikban ezideig is nagyobb számban más vidékről szoktak mezőgazdasági munkásokat felfogadni, hogy ezen más vidékről felfogadni szokott mezőgazdasági munkások helyett a folyó évben gazdaságaikban a lehetőséghez képest hadifoglyokat alkalmazzanak.

A vármegyei gazdasági intéző bizottság ezen intézkedést azért tartja szükségesnek, mert ezáltal nem ugyan a vármegye területén, de más vármegyék területén sok oly munkáskez fog felszabadulni, mely munkáskez a mostani nehéz viszonyok között ott helyben a kisebb birtokosok és kiscsárdáknál is megfelelő munkát nyerhet. Mivel ezidőzerint érvényben levő miniszteriális rendeletek értelmében hadifoglyok csakis 200-as csoportokban bocsáthatnak a gazdák rendelkezésére, — szükségesnek tartja a vármegyei gazdasági intéző

bizottság, hogy a vármegye alispánja a hadifoglyoknak a mezőgazdasági munkálatok végzésénél való nagyobb mértékben leendő igénybevehetése céljából illetékes helyen eszközölje ki azt, hogy hadifoglyok gazdasági munkálatok végzésére kisebb csoportokban, és pedig 50-es csoportokban is kiadassanak.

A vármegyei gazdasági intéző bizottság a hatósági lisztesboltokban előfordulható esetleges visszaélések elkerülése céljából szükségesnek tartja, hogy minden egyes ilyen hatósági lisztesboltnál úgy kívül a bolt ajtaján, mint belül a bolt helyiségben és hatóságilag láttamozva szembeöltő helyen ki legyen függesztve a lisztek hatóságilag megállapított kilónkénti ára s felkéri a vármegye alispánját, hogy ez értelemben a községi előjárásokhoz sürgősen rendeletet kiadni sziveskedjék.

Leszerződött munkások. Az alispáni hivatalhoz beérkezett jelentésekből az a következtetés vonható, hogy a mezőgazdasági munkások a vármegye egész területén legnagyobb részben arató és cséplő munkára le fognak szerződni, mert az eddig beérkezett jelentések szerint, csak egy körjegyzőség, nevezetesen a noszlopi körjegyzőséghez tartozó községek és Dég község területén vannak nagyobb számban oly mezőgazdasági munkások, kik az aratási és cséplési munkálatokra ezideig még le nem szerződtek. A vármegye alispánja az összes jelentések beérkezése után mindazon községekben, hol le nem szerződött arató- és cséplőmunkások lesznek, kutatni fogja a le nem szerződés okait s a helyi gazdasági bizottságokkal karöltve minden lehetőleg meg fog tenni arra nézve, hogy a le nem szerződött gazdasági munkások az aratási és cséplési munkálatok végzésére méltányos feltételek mellett leszerződjenek.

A háború krónikája.

Április 18. Az oroszok az Erdős-Kárpátokban egyre megismétlik heves támadásukat, de derék katonáink ellenállásán mindannyiszor kudarcot vallanak. Tegnap is súlyos veszteség érte a többször támadó és mindannyiszor visszavert ellenséget. 1290 orosz elfogtunk. Az orosz jelentések rámutatnak arra, hogy a Kárpátokban komoly az oroszok helyzete.

Április 19. Nevezetesebb dolog tegnap is csak az Erdős-Kárpátokban történt. Itt ugyanis a határon innen több orosz támadást véresen visszavertünk. Hét tiszt és 1425 főnyi légenység fogságunkba jutott. Orosz hangok a stratégiai visszavonulás célszerűségét emlegetik.

Április 20. Az egész fronton különös esemény nem történt, csak az Erdős-Kárpátokban voltak jelentéktelenebb harcok. Egy svájci, előkelő katonája a kárpáti helyzetről írva, megállapítja, hogy az oroszok támadása megtörtött s kudarcot vallott minden igyekezetük, hogy az uzsoki szorosot elfoglalják.

A németek Yperntől délkeletre kiűzték az angolokat egy a minap elfoglalt állásból. A franciák minden újabb támadása kudarcra végződött.

Április 21. A helyzet az egész fronton változatlan. Angol és francia jelentések az oroszoknak a kárpáti offenzívában szenvedett veszteségét fél millió emberre teszik. Egy pétervári jelentés az orosz csapatok pihentetéséről és újracsoportosításáról ad hírt.

A franciák folytonosan támadnak az egész arcvonalon, de mindenütt kudarcot vallanak és nagy veszteségeket szenvednek.

Április 22. Az oroszok az Erdős-Kárpátokban, a Ciróka forrásterületén mellékvonalakon megkezdik mozdulattal próbálták meg arcvonalunk átörését, de visszaverettek. Sok ezer halott és sebesült mellett 3000 sebesülten foglyot is vesztek. Vezérkarunk jelentése hangoztatja, hogy az ellenség által a támadás főcéljait feltejtett uzsoki szoros biztos birtokunkban van.

A franciák újabb támadást intéztek a német hadállások ellen a Maas és a Mosel között, azután az Argonokban és a Vogézekben is, de mindenütt vereséget szenvedtek.

Április 23. Az oroszok tegnap éjjel újabb támadást intéztek az uzsoki szorosban lévő hadállásaink ellen, de vitéz csapataink visszaverték őket. Az oroszok most is igen súlyos veszteségeket szenvedtek. 1200 orosz foglyul esett. A kárpáti arcvonalon többi részén csak ágyuharc és csatározás volt helyenkint.

A németek visszaverték a franciáknak összes újabb támadásait.

Ki tudja meddig tart
a háború?
Éppen azért
mindenkinek érdeke

hogyan
cikkeiket
ott szerezzé be, ahol a leg-
jobbat legolcsóbban kapja.
Női fehérneműeket és férfi
ingeket, lábravalókat legcél-
szerűbb

Rádynál venni,
ahol a nagy készlet lehetővé
teszi az olcsó és kényelemsze-
rinti kiszolgálást. — Dívtáros
retikülökből és pénztárcákból

állandóan
szintén nagy választékot találunk,
ugyszintén kalapokban,
gallerókban és divatnyakken-
dőkben olyan készlet van,
hogy bármilyen kényes
ízlést kitudunk elégíteni.

Rádi István és T^{sa}
Veszprém.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Óstromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitel-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
— eredeti porcelándugós üvegekben —

2 lit. 1¹/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
víznek, Mohai Agnes,
Gießhübl, Csízi, Pe-
táncsi, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblauti, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismételt adóknak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivittelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdelmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyzék, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb. jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és lakók részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgálá-
pok, tetszés szerinti mennyiségben.
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írodai, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61